

UNIVERZITET U SARAJEVU

ELABORAT

O OPRAVDANOSTI OSNIVANJA STUDIJSKOG PROGRAMA

*Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i
gerontoloških usluga*

Sarajevo, april 2024. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	4
1.1. Institucija koja predlaže program (misija, vizija, strategija i institucionalni okvir)	4
1.2. Razlog za pokretanje studijskog programa	5
1.3. Procjena značaja studija s obzirom na potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru	10
1.4. Usklađenost programa sa misijom Univerziteta i strategijom predlagača studijskog programa kao i sa aktuelnim strateškim dokumentom Univerziteta	10
1.5. Usporedivost studijskog programa s programima akreditiranih srodnih studijskih programa u Bosni i Herecegovini i zemljama Evropske Unije	11
1.6. Mogućnosti mobilnosti studenata u domaćem i međunarodnom prostoru visokog obrazovanja	13
1.9. Mogući partneri izvan visokoškolskog sistema	14
2. OPĆI DIO	15
2.1. Naziv, nosilac, nivo, cilj studija	15
Ciljne skupine za ovaj stručni studij: svi zainteresirani kandidati/kandidatkinje koji ispunjavaju uvjete, uključujući osobe s intelektualnim teškoćama.....	
2.2. Naučna/umjetnička polja kojima pripada predloženi stručni studij	16
2.3. Organizacija i trajanje studijskog programa, te minimalan broj ECTS bodova potrebnih za završetak studija	16
2.4. Jezik na kojem se izvodi nastava	17
2.5. Odgovarajući i transparentni selekcijski postupci za upis na studijski program	17
2.6. Kvalifikacije koje student stiče završetkom studija	18
2.7. Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa	18
2.8. Prohodnost studija	18
2.9. Skala bodovanja i ocjenjivanja	18
3. OPIS STRUČNOG STUDIJA	21
3.1. Ishodi učenja na nivou programa	21
3.2. Popis obaveznih i izbornih predmeta	21
3.3. Informacije o strukturi programa studija i uvjetima upisa u sljedeći semestar	23

3.4. Popis ili uvjeti izbora predmeta koje student može izabrati s drugih studijskih programa.....	23
3.5. Način završetka studija	23
3.6. Opis svakog predmeta na studiju.....	23
4. Dio elaborata za koji se traži dodatna popratna dokumentacija u skladu sa Pravilnikom o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjene postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu	26
4.1. Angažovani nastavni kadar - Član 5. (Dokumentacija o kadrovskim uslovima)	26
4.2. Mjesta izvođenja studija-Član 6. (Dokumentacija o prostornim uslovima i opremi)	26
4.4. Dokumentacija na kojoj se temelji sistem osiguranja kvaliteta	27
4.5. Alati za osiguranje i unapređenje kvaliteta.....	27
4.10. Procjena troškova studija po studentu - Član 7. (Dokumentacija o finansijskim sredstvima za izvedbu studijskog programa)	28

1. UVOD

Elaborat o opravdanosti osnivanja *dvogodišnjeg Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga* urađen je u skladu sa *Pravilnikom o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjene postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa* na Univerzitetu u Sarajevu – prečišćeni tekst, donesenom na 23. elektronskoj sjednici Senata Univerziteta u Sarajevu održanoj dana 27. 01. 2021. godine, a na osnovu člana 91. i člana 93. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 36/22) i člana 162. Statuta Univerziteta u Sarajevu.

Elaborat sadrži sve navedeno u Pravilniku pod članom 2. (Predlagač studijskog programa), članom 3. (Neophodna dokumentacija) i članom 4. (Sadržaj elaborata o studijskom programu). Dodatno sadrži navedeno u članu 5. (Dokumentacija o kadrovskim uslovima), u članu 6. (Dokumentacija o prostornim uslovima i opremi), u članu 7. (Dokumentacija o finansijskim sredstvima za izvedbu studijskog programa) i u članu 8. (Sadržaj plana osiguranja kvalitete) uz traženu popratnu dokumentaciju.

1.1. Institucija koja predlaže program (misija, vizija, strategija i institucionalni okvir)

Centar za interdisciplinarnu studije – prof. dr. Zdravko Grebo (CIS) osnovan je 1995. godine u okviru Univerziteta u Sarajevu sa ciljem promocije interdisciplinarnog pristupa u oblasti visokog obrazovanja i razvojem obrazovnih, naučnih i istraživačkih programa koji prevazilaze okvire pojedinačnih naučnih disciplina. Savremeni trendovi u visokom obrazovanju, naučno istraživačkom radu i cjeloživotnom učenju suštinski su povezani sa interdisciplinarnim pristupom, shvaćenim kao integracijom i sintezom perspektiva različitih naučnih disciplina, kao ključnim konceptom za unapređenje nastavnih planova i programa. Tržište rada i akademska zajednica zahtijevaju izlazak van okvira tradicionalnih disciplina i profesija, čija neizbježna ograničenja ne pogoduju dubokom i temeljitom izučavanju i podučavanju sve kompleksnijih društvenih i prirodnih fenomena. CIS je usmjeren ka interdisciplinarnom obrazovanju nove generacije stručnjaka/stručnjakinja iz Bosne i Hercegovine, kao i iz zemalja regije jugoistočne Evrope. Kao takav, CIS okuplja više od stotinu uvažanih domaćih i stranih eksperata iz brojnih naučnih oblasti koji zajednički rade na obrazovnim, naučnim i razvojnim programima i projektima. CIS je našao svoje mjesto u okviru Univerziteta u Sarajevu i predstavlja inovativni inkubator za interdisciplinarnu programe i projekte. Fokus djelovanja CIS-a ostvaruje se kroz tri osnovne oblasti, i to:

1. Ciklično interdisciplinarno obrazovanje kroz programe postdiplomskih (magistarskih) i doktorskih studija
2. Neciklično interdisciplinarno obrazovanje kroz programe cjeloživotnog učenja
3. Naučno-istraživački i tržišno orijentisani projekti interdisciplinarnog karaktera.

Vizija: Afirmacija interdisciplinarnog pristupa u nastavnim programima kao distinktivno obilježje i komparativna prednost CIS-a, ali i obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i njenih javnih politika.

Misija: Centar za interdisciplinarnu studiju teži postati prepoznatljiv u akademskoj, društvenoj i poslovnoj zajednici kao inkubator za interdisciplinarno obrazovanje i interdisciplinarnu projekat. U tom smislu, CIS je angažovan u misiji promocije interdisciplinarnosti u obrazovanju, nauci i javnim politikama, čime doprinosi širenju temeljnih znanja, kritičkom promišljanju i razumijevanju društvenih i prirodnih fenomena, te pripremi i provođenju naučno i stručno utemeljenih javnih politika i mjera.

Vodeći računa o prethodno definisanoj viziji i misiji CIS-a, te o tri oblasti njegovog djelovanja, CIS je opredjeljen ka ostvarenju sljedećih ciljeva do 2022. godine:

1. Održavanje i razvoj jedinstvene interdisciplinarnu obrazovne platforme namijenjene razvoju ljudskih potencijala neophodnih u procesima demokratske konsolidacije i evropskih integracija u Bosni i Hercegovini i regionu jugoistočne Evrope.
2. Interdisciplinarno obrazovanje mlade generacije stručnjaka/inja za akademske i profesionalne pozicije, od domaće "think tank" baze, profesionalne javne administracije, do novog političkog vodstva, usklađeno sa temeljnim zahtjevima demokratizacije i EU integracije (političke i ekonomske).
3. Doprinos procesu reforme obrazovanja u Bosni i Hercegovini kroz implementaciju interdisciplinarnih studija II i III ciklusa ustanovljenih na principima evropskog prostora visokog obrazovanja i naučno-istraživačkog djelovanja.
4. Razvoj interdisciplinarnih i multidisciplinarnih programa cjeloživotnog učenja, kao dodatno i specijalističko obrazovanje namijenjeno usklađivanju sa potrebama na tržištu rada.
5. Doprinos razvoju društva znanja u Bosni i Hercegovini kroz provođenje i promociju naučnoistraživačkog rada zasnovanog na integraciji i sintezi između naučnih disciplina i otkrivanju specifičnih naučnih oblasti u potrebi za interdisciplinarnim pristupom.

Centar za interdisciplinarnu studiju predlaže novi stručni studij na osnovu informacija iz Ureda za podršku studentima, koje obuhvaćaju analizu potreba i mogućnosti studenata s invaliditetom, kako bi se osiguralo da novi studijski program bude potpuno prilagođen njihovim zahtjevima i omogućio inkluzivno obrazovanje.

1.2. Razlog za pokretanje stručnog studija

Danas su osobe s invaliditetom priznate kao nositelji prava, zahvaljujući UN Konvenciji o pravima djeteta i UN Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom. Jedno od temeljnih ljudskih prava svih, pa tako i osoba s invaliditetom, jeste pravo na obrazovanje, bez

diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi sa drugima. Sva ljudska prava su međusobno povezana. Tako, npr. kada se ostvari pravo na obrazovanje, to dovodi do ostvarivanja drugih prava. Obrazovanje bez diskriminacije je ključno za implementaciju ostalih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih, prava.

Bosna i Hercegovina je potpisnica UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, što znači da se obavezala da će učiniti da obrazovni sistem bude inkluzivan, tj. da će stvoriti uvjete koji će omogućiti kvalitetno obrazovanje na svim nivoima za sve. Ova dužnost nalaže da države poduzmu odgovarajuće mjere kako bi omogućile svim svojim građanima, uključujući i osobe s invaliditetom, da uživaju pravo na obrazovanje.

Nakon ratifikacije UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, Bosna i Hercegovina pokazuje progres u primjeni principa i pravila Konvencije u zakone i ostale pravne akte, pri čemu je od iznimne važnosti da je diskriminacija u odnosu na invaliditet zabranjena Zakonom o zabrani diskriminacije, što je potaklo usklađivanje i ostalih zakona. U skladu sa članom 24. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom države potpisnice moraju osigurati poštivanje prava osoba s invaliditetom na inkluzivno obrazovanje na svim nivoima, što uključuje predškolski, osnovnoškolski, srednjoškolski odgoj i obrazovanje, te visokoškolsko obrazovanje, stručno usavršavanje i cjeloživotno učenje, kao i izvanškolske i društvene aktivnosti, za sve, uključujući učenike i studente s invaliditetom, bez diskriminacije i na osnovi jednakih mogućnosti.

Opšti komentar člana 24. UN Konvencije prepoznaje da su pojedine grupe izložene većem riziku od isključivanja u obrazovanju od ostalih, npr. osobe s intelektualnim teškoćama ili višestrukim invaliditetom i da je posebno važno uložiti dodatne napore da se upravo grupe u riziku od isključivanja uključe u obrazovne i druge procese. Stoga, mogućnost studiranja, odnosno nastavka školovanja na visokoškolskoj ustanovi može osigurati napredak u učenju osobe, ali isto tako i njen društveni razvoj, čime se smanjuje mogućnost diskriminacije.

Da bi akademska zajednica to i osigurala, potrebno je kvalitetno obrazovanje razumjeti, prvenstveno, kao ljudsko pravo svih (uključujući osobe s invaliditetom), kao dobrobit svih, poštujući dignitet i autonomiju, a uzimajući u obzir potrebe pojedinaca i njihove sposobnosti učinkovitog uključivanja i davanja doprinosa društvu. Kvalitetno obrazovanje osoba s invaliditetom značajno unapređuje nivo zadovoljstva, stepen ispunjenosti osnovnih ljudskih potreba, kvalitetu života, ali i povećava mogućnosti za rad i zapošljavanje. Zapošljavanje ima nekoliko funkcija: ekonomsku funkciju - smanjuje ovisnost od drugih, tj. omogućava osiguravanje egzistencije za sebe; socijalnu funkciju - omogućava socijalnu interakciju, posebno je važno da boravak na poslu omogućava povećanje kruga prijatelja; psihološku funkciju - koja posebno dolazi do izražaja kod osoba s invaliditetom jer može biti važan prostor za izgradnju identiteta pojedinca, njegovog samopoštovanja i uvjerenja o vlastitoj vrijednosti i izvor samoaktualizacije. Istraživanja pokazuju da zadovoljan, sadržajan, dobro struktuiran život ima velikog utjecaja na zdravlje pojedinca jer u poslovnom okruženju osobe su proaktivno uključene i stalno uče nešto novo, što im osigurava očuvanje kognitivnih funkcija. Stoga, prilika za

kvalitetno obrazovanje što duži vremenski period i mogućnost cjeloživotnog obrazovanja osigurava mladoj osobi društvenu uključenost, visoko razvijene adaptivne vještine i pronalaženje adekvatnog radnog mjesta. Zbog toga je jako važno nastavak obrazovanja mladih s invaliditetom na visokoškolskoj ustanovi doživjeti kao mjesto kvalitetne, učinkovite, djelotvorne tranzicije od škole do posla. U tom smislu, potrebno je sa svakim studentom razviti individualne tranzicijske programe primjenom metodologije planiranja usmjerenom na osobu. Učinkovitost konkretne tranzicije, naravno, zavisi i od partnerskih odnosa i komunikacije između svih faktora koji su uključeni u ovaj proces.

Izazov je otvoriti mogućnost studiranja mladih s intelektualnim teškoćama, kako u svijetu, tako i u Bosni i Hercegovini. Analizirajući svjetske prakse na univerzitetima/ organizacijama koje uključuju osobe s intelektualnim teškoćama, može se zaključiti da se ciljevi programa mogu grupisati u tri grupe: 1) prvi cilj je inkluzija koja omogućava studentima s invaliditetom da prolaze kroz proces studiranja kao i ostali studenti; 2) drugi cilj se odnosi na osposobljavanje studenata, sticanje i usavršavanje akademskih, radnih i životnih vještina i 3) treći cilj je zapošljavanje studenata.

Analizirajući druge podatke, može se istaći da je uspješno studiranje mladih s intelektualnim teškoćama na svjetskim univerzitetima rezultat ostvarivanja četiri ključna uvjeta: raspoloživost, pristupačnost, prihvatljivost i prilagodljivost, koja su prepoznata i članom 24. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Raspoloživost znači da javne i privatne obrazovne ustanove i programi moraju biti raspoloživi u dovoljnom obimu i biti odgovarajuće kvalitete za osobe s invaliditetom. Pristupačnost se odnosi na to da obrazovne ustanove i programi moraju biti pristupačni svima, bez diskriminacije, uključujući zgrade, informacijske i komunikacijske alate, plan i program, obrazovne materijale, nastavne metode, vrednovanje znanja i jezik, kao i usluge podrške. Pristupačnost se temelji na skupu standarda koji se provode postepeno. Prihvatljivost znači da se pri planiranju i realizaciji svih prostora obrazovne institucije, proizvoda i usluga uzmu u obzir i uvažavaju zahtjevi, kultura i jezik osoba s invaliditetom. Prilagodljivost podrazumijeva pristup podučavanju i učenju koji se sastoji od niza preporuka kojima se nastavnom osoblju daje struktura za stvaranje prilagodljivog okruženja za učenje, uz uvažavanje različitih potreba svih učenika. Ovdje je riječ o razumnoj prilagodbi (Član 24. UN Konvencije) koja se odnosi na pojedinca i nadopunjuje opću pristupačnost. Važno je naglasiti da se razumna prilagodba posmatra u kontekstu društvenih barijera, pri čemu se prateća dijagnoza uzima samo kao jedna od posebnosti osobe.

Prilagodljivost uvažava činjenicu da svaka osoba uči na jedinstveni način i u skladu s tim neophodno je voditi računa o različitim načinima učenja, postavljanju očekivanja za sve osobe, osnaživanju nastavnog osoblja u smislu važnosti usavršavanja vlastitog načina podučavanja sa akcentom na obrazovne ishode za sve, uključujući osobe s invaliditetom. Umjesto standardiziranih načina provjere znanja, potrebno je omogućiti fleksibilne provjere znanja pri čemu se priznaje individualni napredak. Prilagodba može uključivati: promjenu lokacije učionice; uvođenje različitih oblika komunikacije unutar učionice; povećanje slova, materijala i/ili znakova ili dijeljenje nastavnih listića u alternativnom

formatu; osiguranje osobe koja zapisuje bilješke ili tumača za znakovni jezik ili omogućavanje korištenja asistivne tehnologije u učenju i kod provjera znanja, itd. Također, treba uzeti u obzir osiguranje nematerijalnih uvjeta, poput dodatnog vremena, smanjenja buke u pozadini, upotrebu različitih metoda provjere znanja, itd. Prilagodljivost, također, podrazumijeva osiguranje sistema podrške kako bi osobe s invaliditetom u potpunosti ostvarile svoj puni potencijal. Sistem podrške obuhvata pripremljeno i umreženo nastavno osoblje i druge stručne saradnike, te mogućnost ostvarivanja stipendija i drugih finansijskih olakšica. Podrška treba biti personalizirana i pružena direktno osobi s invaliditetom. Zato je jako važno procijeniti potrebe osobe te na osnovu te procjene odrediti oblik podrške, uključujući osiguranje pomoćnih kompenzacijskih alata, specifičnih materijala za učenje u pristupačnom formatu, načine i sredstva komunikacije, komunikacijske alate i asistivnu tehnologiju. Podrška, također, obuhvata i kvalificiranog asistenta za pomoć pri učenju za jednu ili više osoba, ovisno od njegovih/njenih potreba.

Za potrebe kreiranja studijskog programa primjerenog i za mlade s intelektualnim teškoćama, ispitani su mladi s invaliditetom, njihovi roditelji i studenti Univerziteta u Sarajevu s namjerom da se napravi uvid u mišljenje o nastavku školovanja mladih s invaliditetom na fakultetu. Uzorak nije reprezentativan, te se podaci ne mogu generalizirati, ali predstavljaju uvid u trenutno stanje i potrebe onih koji su ispitani, te mogu poslužiti kao okvir za unapređenje stanja i zastupljenosti studenata s invaliditetom na Univerzitetu. U popunjavanju upitnika za mlade s intelektualnim teškoćama, potencijalne studente, učestvovalo je 11 ispitanika: šest osoba ženskog i pet osoba muškog spola. Ukupno šest ispitanika/ispitanica je završilo srednju školu, četiri ispitanika pohađaju IV razred srednje škole, a jedan ispitanik je na početku srednjoškolskog obrazovanja. Između ostalog, ispitanici su iskazali svoje interesovanje za nastavak školovanja, tako što pet ispitanika/ispitanice navodi da želi studirati. Dva ispitanika/ispitanice smatraju da neće imati prepreka da studira, dok ostali navode prepreke poput: složene literature i gradiva koje treba savladati. Mladi žele unaprijediti postojeće i steći nove vještine tokom studiranja.

Upitnikom za roditelje/staratelje ispitano je mišljenje o nastavku školovanja mladih s invaliditetom na visokoškolskom nivou. Ukupno je učestvovalo sedam ispitanika/ispitanica: pet su osobe ženskog spola, a dvije su osobe muškog spola. Ukupno pet ispitanika/ispitanica imaju visoku školsku spremu, a dva ispitanika/ispitanice su završili srednju školu. Zaposleno je pet ispitanika/ispitanica, a dva ispitanika/ispitanice su nezaposleni. Socio-ekonomski status obitelji je, najčešće, sljedeći: četiri roditelja/staratelja ocjenjuje kao prosječan. Nastavak školovanja roditelji/staratelji vide kao priliku za učenje i druženje, dok kao prepreke navode izostanak potrebne podrške. Roditelji/staratelji žele da djeca steknu nove i da unaprijede postojeće vještine. Pitani su da li njihova djeca žele studirati, tako da: tri ispitanika/ispitanice navode da djeca žele studirati, isti broj ispitanika/ispitanica - tri navode da su neodlučni, te jedan roditelj/staratelj smatra da dijete želi studirati, ali da ne može uspjeti. Roditelji/staratelji smatraju da bi njihova djeca mogla studirati u oblastima poput administracije, medicine

ili društvenih nauka. Ukupno pet ispitanika/ispitanica bi podržalo svoje dijete da upiše program pristupačan osobama s intelektualnim teškoćama, ukoliko bi isti postojao na univerzitetu. Ispitanici/ispitanice naglašavaju važnost prakse i implementacije programa koji će omogućiti mladima nastavak školovanja.

Upitnikom za studente se provjeravalo iskustvo i mišljenje studenata o studiranju osoba s invaliditetom na Univerzitetu, kao i spremnosti studenata da čine krug podrške za svoje kolege. Upitnik je ispunilo 86 ispitanika/ispitanica, od toga 72 osobe ženskog spola i 14 osoba muškog spola. Ispitanici/ispitanice studiraju na prvom ili drugom ciklusu studija na Univerzitetu u Sarajevu. Stavovi studenata/studentica o studiranju osoba s invaliditetom su pozitivni. Ukupno 76 studenata/studentica smatra da osobe s invaliditetom mogu studirati kao i svi drugi studenti, dok osam studenata/studentica ne može procijeniti, a dvoje smatra da osobe s invaliditetom ne mogu studirati. Ukupno 58 studenata/studentica ima pozitivna iskustva sa osobama s invaliditetom, te njih 81 im pristupaju bez stereotipa i predrasuda. Međutim, 33 studenta/studentice navode da nemaju dovoljno znanja, a 25 njih ne mogu procijeniti nivo znanja o osobama s invaliditetom. Studenti/studentice iskazuju svoju spremnost da pruže podršku studentu/studentici s invaliditetom i to: u svakodnevnom funkcioniranju i snalaženju u nastavnom procesu, u cjelokupnom procesu učenja, u pripremi materijala za učenje, u zajedničkoj realizaciji pojedinih nastavnih aktivnosti/zadataka i pripremi za polaganje ispita.

Zaključno, dobijeni rezultati, iako na malom uzorku ispitanika iz grupe mladih s invaliditetom, roditelja/staratelja i studenata/studentica, ukazuju na potrebu osiguravanja jednakopravnih prilika u visokoškolskom obrazovanju za sve. Istraživanje je pokazalo da postoji potreba za prilagodbom na različitim nivoima, te osiguravanjem podrške u realizaciji nastavnih i ispitnih aktivnosti tokom studiranja. Vršnjačka podrška studenata/studentica treba biti snažan resurs kojim se mogu unaprijediti vještine timskog rada i zajedništva između svih studenata. Studenti/studentice Univerziteta u Sarajevu spremni su biti podrška budućim studentima s invaliditetom u različitim oblastima. Mladi s invaliditetom žele nastaviti školovanje, ali su svjesni i prepreka koje ih očekuju, pa su često i neodlučni u donošenju te odluke, a slično je i sa njihovim roditeljima. Pozivajući se na međunarodne dokumente koji jamče jednakopravnost za sve osobe i osiguravanje prava na obrazovanje, ovi rezultati su indikator da je potrebno raditi na poboljšanju i unapređenju svih oblika podrške u oblasti visokoškolskog obrazovanja.

Na osnovu prethodno navedenog, može se naglasiti neophodnost pokretanja ovog tipa studijskog programa, ali i njegovu usklađenost s misijom Univerziteta. Misija Univerziteta jeste usmjerena, između ostalog, na ostvarivanje inkluzivnosti u najširem kontekstu, uključujući osobe koje su posebno marginalizirane zbog svojih karakteristika i mogućnosti, kao što su osobe s intelektualnim teškoćama. Kreiranjem i realizacijom programa pristupačnog za sve zainteresirane osobe, uključujući osobe s intelektualnim teškoćama, Univerzitet u Sarajevu još jednom potvrđuje svoju poziciju pokretača, kreatora i nositelja promjena u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Države potpisnice UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom dužne su osigurati da osobe s invaliditetom imaju pristup općem tercijarnom obrazovanju, stručnom usavršavanju, obrazovanju odraslih i cjeloživotnom učenju bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s ostalima. Prepreke u vidu stavova, kao i fizičke, jezičke, komunikacijske, finansijske, pravne i ostale prepreke obrazovanju na ovom nivou trebaju biti identificirane i otklonjene s ciljem osiguranja jednakopravnog pristupa. Potrebno je provesti razumnu prilagodbu kako bi se osiguralo da se osobe s invaliditetom ne moraju suočavati s diskriminacijom. Države potpisnice trebaju razmotriti mjere afirmativne akcije u tercijarnom obrazovanju u korist osoba s invaliditetom.

1.3. Procjena značaja studija s obzirom na potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru

Na osnovu navedenih i obrazloženih razloga za pokretanje studijskog programa, uz naglašavanje zakonske obaveze poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine da na svakih 16 uposlenika zaposle jednu osobu s invaliditetom (Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i upošljavanju osoba s invaliditetom), potrebe u odabranim izbornim oblastima i individualizacije prilikom realizacije studijskog programa, vidljive su mogućnosti zapošljavanja studenata nakon završetka ovog studijskog programa.

S obzirom da je jedan od ciljeva studijskog programa povećanje zapošljivosti studenata, posebno značajna područja za realizaciju prakse i unapređenja kompetencija jesu: administracija i gerontološke usluge. U navedenim oblastima, a na temelju stečenih kompetencija, studenti mogu obavljati poslove u odabranom području.

1.4. Usklađenost studijskog programa sa misijom Univerziteta i strategijom predlagača studijskog programa kao i sa aktuelnim strateškim dokumentom Univerziteta

Kao javna visokoškolska ustanova, Univerzitet u Sarajevu ima posebnu obavezu i zadatak promoviranja etičke i društvene odgovornosti, poseban javni angažman da okuplja i uključuje sve društvene aktere, a posebno studente i akademsku zajednicu, kako bi pronašli rješenja za izazove održivog razvoja u lokalnoj zajednici i svijetu.

Od osnivanja do danas, Univerzitet uspješno pronalazi načine da jača vlastite kapacitete, saradnju sa svjetskim centrima, ali i sa predstavnicima lokalne zajednice, ekonomskim subjektima, kao i sa vladinim tijelima kako bi podijelili znanje, dobre prakse, unaprijedili i modernizirali sve aspekte društvenog, političkog i ekonomskog života i omogućili unapređenje kvalitete života građana Bosne i Hercegovine, ali i ponudili inovativna rješenja za globalna pitanja (npr. problemi kvaliteta okoliša, klimatskih promjena, sigurnosti i kvaliteta hrane, zdravlja i siromaštva, itd.). UNSA vrlo uspješno omogućava i potiče sve, a posebno studente, da intenzivnije učestvuju u javnom diskursu, a posebno da daju doprinos razvoju sporta, umjetnosti, istraživanja, ali i oblikovanju novih

organizacionih formi društva za prilagođavanje intenzivnim i brzim tehničko-tehnološkim i informacijskim promjenama. Univerzitet je sposoban omogućiti interdisciplinarno i holističko promišljanje o budućnosti.

Vizija i misija Univerziteta

❖ Vizija i vrijednosti UNSA – mjesto gdje se susreću, isprepliću, nadopunjuju i razvijaju ljudi, težnje, ideje, kulture i izvrsnost, stvarajući snažnu i kohezivnu silu koja spaja Bosnu i Hercegovinu i region. UNSA promovira slobodu, otvorenost, uključenost, autonomiju, odgovornost, kao i različitost ideja, kooperacije kreativnosti i proces modernizacije kako bi postao intelektualno sposobna i društveno odgovorna akademska zajednica. Na ovaj način se UNSA profilira kao proaktivan, pouzdan, prepoznat, atraktivan partner i produktivni i kreativni član globalne, EU i regionalne akademske zajednice.

❖ Misija

Koristeći vlastiti renome, višedecenijsko iskustvo i tradiciju, UNSA kreira inspirativno, inkluzivno i atraktivno okruženje za učenje, podučavanje, istraživanje i umjetnički rad, što omogućava da studenti, istraživači i nastavnici i ostali akteri kritički promišljaju i shvataju dinamiku globalnih i lokalnih društveno-ekonomskih, tehničko-tehnoloških i političkih procesa te održiva i inovativna rješenja za unapređenje kvaliteta života za sve.

S obzirom na sve navedeno i poruku *Promišljajmo i oblikujmo održivu budućnost zajedno* Univerzitet u Sarajevu je i dalje spreman stvarati promjene osiguravajući obrazovne prilike za sve, uključujući i kreiranje programa kojeg mogu upisati svi zainteresirani kandidati, ali koji je istovremeno pristupačan osobama s invaliditetom s naglaskom na osobe s intelektualnim teškoćama, što je u skladu sa kretanjima na svjetskim univerzitetima.

1.5. Usporedivost studijskog programa s programima akreditiranih srodnih studijskih programa u Bosni i Hercegovini i zemljama Evropske Unije

U Bosni i Hercegovini ne postoji ovaj tip studijskog programa, tako da će Univerzitet u Sarajevu ponovo biti u poziciji onoga ko postavlja standarde i nudi kvalitetno obrazovanje svima. Za potrebe kreiranja ovog studijskog programa, urađena je analiza jedanaest (11) programa kojima su postavljeni slično ciljevi, a koji se realiziraju u svijetu. Popis analiziranih programa se nalazi u Tabeli 1.

Tabela 1. Analizirani programi sa sličnom svrhom

r.br.	Naziv univerziteta/organizacije	Država	Naziv programa
1.	PÄDAGOGISCHE HOCHSCHULE SALZBURG Stefan Zweig	Austria	BLUE University programme
2.	UNIVERZIDADE AUTÓNOMA DE MADRID	Portugal	Literacia Digital para Mercado de Trabalho
3.	UNIVERSIDAD DE ANDRÉS BELLO	Chile	Socio-labour training programme
4.	UNIVERSIDAD POLITÉCNICA SALESIANA UNESCO CHAIR ON SUPPORT TECHNOLOGIES	Ecuador	Person-centred support model for university students
5.	UNIVERSITAS BRAWIJAYA	Indonesia	Centre for disability studies and services
6.	TAFT COMMUNITY COLLEGE	USA	Transition to Independent Living Program
7.	VAST ACADEMY HOUSTON COMMUNITY COLLEGE	USA	Vocational Advancement and Social Skills Training
8.	CENTER FOR DISABILITY STUDIES (CDS) - non-profit organisation, affiliated with the Sydney Medical School, University of Sydney	Australia	UNI 2 BEYOND
9.	THE FINNISH SERVICE FOUNDATION FOR PEOPLE WITH AN INTELLECTUAL DISABILITY (KVPS)	Finland	On the verge of adulthood
10.	POBAL Company	Irska	Ability program
11.	U.S. DEPARTMENT OF LABOR	USA	Pathways to careers programme

U Tabeli 1. su navedeni programi za osobe s invaliditetom (primarno intelektualnim teškoćama) koji se realiziraju u okviru univerziteta, ali i drugih organizacija koje su, najčešće, povezane sa javnim sektorom i lokalnim univerzitetom. Trajanje navedenih programa je različito, a najčešće traju između dvije i četiri godine. Programima su imaju ECTS bodove, a prema dostupnim informacijama, broj se kreće između 28 i 30 bodova za jednu godinu studija. U pojedinim programima su navedeni kriteriji za upis, a ovdje se izdvaja sljedeće: da su kandidati stariji od 18 godina, da znaju čitati i pisati, da poznaju osnove rada na računar i mobitelu, da imaju završenu srednju školu i položen prijemni ispit kojim se provjerava sposobnost čitanja i pisanja.

Ciljevi analiziranih programa se mogu grupirati na sljedeći način: 1) prvi cilj je inkluzija koja omogućuje studentima sa invaliditetom da prolaze kroz proces studiranja kao i ostali; 2) drugi cilj se odnosi na osposobljavanje studenata, sticanje i usavršavanje akademskih, radnih i životnih vještina i 3) treći cilj je povećanje zapošljivosti studenata/osoba s invaliditetom.

Programi su orijentirani predmetno ili modularno, što govori o različitoj strukturi programa. Osim toga, pojedini programi imaju obavezne i izborne predmete, što daje mogućnost studentima da biraju predmete koje žele slušati. No, to ovisi o samome programu. Izborni predmeti su, uglavnom, komplementarni praksi i usko su povezani s njom. Neki od predmeta koji su ponuđeni u programima su iz područja domaćinstva, administracije, zdravstva, osnova pismenosti, osnova informatičke i informacijske pismenosti, profesionalne orijentacije i slično. Što se tiče provjere postignutih kompetencija, u programima koji predviđaju ovu aktivnost, utvrđeno je da studenti polažu ispite koji su individualno prilagođeni.

U sedam od 11 analiziranih programa predviđena je praksa. Praksa se realizuje u firmama sa kojim univerziteti/organizacije imaju potpisane ugovore. Na pojedinim univerzitetima praksa se obavlja na univerzitetu. Organizacija i realizacija prakse je različita. Praksa traje kontinuirano tokom studija ili određeni semestar i određeni broj sati u toku semestra. Većina univerziteta saraduje sa srednjim školama, vladinim i nevladinim organizacijama, kompanijama, sa društvenim i ekonomskim sektorom i slično.

Na većini univerziteta/organizacija, po završetku programa, univerziteti/organizacije dodjeljuju certifikate o završenom programu. Manji broj univerziteta/organizacija ne dodjeljuje izlazni dokument, tj. diplomu, certifikat i slično.

Generalno, ova vrsta programa još uvijek nije dio univerzitetskog miljea u Evropi na dovoljnom nivou, ali u drugim dijelovima svijeta postaje uobičajena praksa.

1.6. Mogućnosti mobilnosti studenata u domaćem i međunarodnom prostoru visokog obrazovanja

Iako je Univerzitet u Sarajevu usmjeren ka podsticanju mobilnosti za učenje i poboljšanje međunarodne dimenzije obrazovanja, kao i razvoj međunarodnih odnosa među obrazovnim institucijama, u okviru studijskog programa nije planirana mobilnost studenata. S obzirom na namjenu, ciljeve i sadržaj studijskog programa, sasvim je opravdano da se mobilnost studenata ne planira, barem ne u prvim godinama realizacije studijskog programa.

1.7. Povezanost sa društvenom zajednicom

Povezanost sa društvenom zajednicom značajna je za realizaciju studijskog programa. Kako bi program bio realiziran, potrebno je imati kontinuiranu saradnju sa srednjim školama u svrhu razmjene informacija u tranzicijskom periodu. Osim srednjih škola, saradnja sa javnim ustanovama, udruženjima, nevladinim sektorom, udruženjima poslodavaca, kompanijama i ostalim relevantnim akterima društvenog i ekonomskog sektora neophodna je u realizaciji studijskog programa. S obzirom da je jedan od ciljeva Programa povećanje zapošljivosti studenata, posebno značajna područja za realizaciju prakse i unapređenja kompetencija jesu: administracija i briga o osobama treće životne dobi. U navedenim oblastima, a na temelju stečenih kompetencija, studenti mogu obavljati poslove u odabranom području.

1.8. Usklađenost sa zahtjevima strukovnih udruženja

S obzirom da predloženi stručni studij odgovara na zahtjeve postavljene pred Bosnu i Hercegovinu kroz međunarodne dokumente i procese, ali i zakonske i podzakonske akte na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini (kvalitetno obrazovanje (što uključuje pristupačnost), povećanje zapošljivosti, zapošljavanje, život u zajednici i slično), sigurno da će nivo stečenih kompetencija odgovarati zahtjevima koje postavljaju strukovna udruženja, a odnose se na osobe s invaliditetom. U skladu sa navedenim, strukovna udruženja, ali i svi prethodno navedeni subjekti iz zajednice su vrijedni partneri u realizaciji predloženog studijskog programa.

1.9. Mogući partneri izvan visokoškolskog sistema

Partnerstvo se može ostvariti sa univerzitetima/organizacijama iz svijeta čiji programi su analizirani i predstavljeni, naročito sa univerzitetima iz Austrije i Portugala, koji su izrazili svoju spremnost da se razvije partnerstvo.

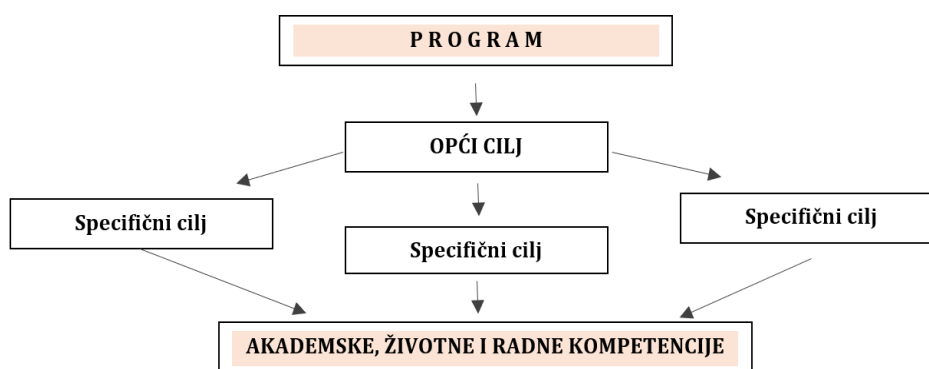
2. OPĆI DIO

2.1. Naziv, nosilac, nivo, cilj studija

Naziv studija je *Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga*.

Nosilac studija je Univerzitet u Sarajevu koji povjerava organizaciju Centru za interdisciplinarnu studije (realizator stručnog studija je Ured za podršku studentima Univerziteta u Sarajevu), a izvođenje studija nastavnicima i saradnicima sa Fakulteta zdravstvenih studija, Fakulteta za javnu upravu, Filozofskog fakulteta, Akademije scenskih umjetnosti, stručnjacima iz prakse i drugim partnerskim institucijama i organizacijama iz Bosne i Hercegovine.

Stručni studij ima opće i specifične ciljeve (Slika 1):

Slika 1. Odnos programa i ciljeva

Opći cilj studija:

Osiguranje pristupačnog visokoškolskog obrazovanja za sve zainteresirane kandidate/kandidatkinje koji ispunjavaju uvjete, uključujući osobe s intelektualnim teškoćama. Naglasak je na razvijanju i unapređenju akademskih, životnih i radnih kompetencija koje su potrebne za cjeloživotno učenje i povećanje zapošljivosti s krajnjim ciljem unapređenja kvalitete života.

Specifični ciljevi studija:

- unapređenje komunikacijskih vještina na maternjem jeziku s posebnim naglaskom na interpersonalnu komunikaciju i komunikaciju na radnom mjestu,
- razvijanje i unapređenje komunikacijskih vještina na stranom jeziku (engleski jezik),
- unapređenje općih i specifičnih digitalnih kompetencija,
- primjena osnovnih znanja iz oblasti matematičke pismenosti, nauke i tehnologije,
- razvijanje poduzetničkih vještina,
- unapređenje kreativnog izražavanja,
- primjena tehnika aktivnog traženja posla

- razvijene specifične kompetencije u odnosu na biranu oblast.

Opći i specifični ciljevi su operacionalizirani kroz nastavne programe.

Ciljne skupine za ovaj stručni studij: svi zainteresirani kandidati/kandidatkinje koji ispunjavaju uvjete, uključujući osobe s intelektualnim teškoćama.

2.2. Naučna/umjetnička polja kojima pripada predloženi stručni studij

Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga kombinira naučna polja više nauka (društvene nauke, medicinske nauke, humanističke nauke i umjetničke nauke), te su izbori u zvanja na naučnim oblastima/poljima/granama nosilaca predmeta sa članica Univerziteta u Sarajevu u skladu s tim.

2.3. Organizacija i trajanje stručnog studija, te minimalan broj ECTS bodova potrebnih za završetak studija

Stručni studij se izvodi u trajanju od dvije godine (četiri semestra) sa ukupno 120 ECTS boda. Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema ukupnom opterećenju studenta (teorijska i/ili praktična nastava, vježbe, seminari i sl.), vremenu rada studenta na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi,...) i vremenu za učenje prilikom pripreme za provjeru znanja (testovi, završni ispit). Studenti trebaju završiti studij u roku od tri godine. Prema kandidatu/kandidatkinji koji ne završi studij u datom roku postupa se u skladu sa Zakonom navedenim smjernicama.

Nastava se realizira u skladu s prirodom sadržaja podučavanja i učenja. Nastavni sadržaj/teme unutar predmeta realiziraju se kombinacijom frontalnog, grupnog, rada u paru i individualnog oblika rada s preporukom da oblici rada koji studente stavljaju u aktivan položaj budu dominantni. Metode nastavnog rada koje se mogu koristiti u nastavnom procesu su: verbalno-tekstualne (usmeno izlaganje, razgovor i rad na tekstu) i ilustrativno-demonstrativne metode uz praktičan rad. Kombinacija nastavnih oblika, metoda i aktivnih tehnika (npr. RWCT tehnike), adekvatna didaktička i nastavna sredstva i pomagala, te asistivna tehnologija trebaju biti u funkciji optimizacije nastavnog procesa. Također, nastavni proces je potrebno oblikovati u skladu s principima univerzalnog dizajna za učenje kako bi se omogućila pristupačnost i učešće svakog studenata na način da im se ponude različiti načini distribucije informacija, različiti načini učešća u procesima, te različiti načini dokazivanja postignutih kompetencija. Ovakva didaktičko-metodička dinamika omogućit će aktivan položaj studenata u nastavnom procesu, nastavu orijentiranu na studenta i ostvarivanje definiranih obrazovnih ishoda. Nastavni proces treba biti isprepleten aktivnostima kojima će se redovno i adekvatno provjeravati ostvarenost obrazovnih ishoda (npr. realizacija različitih vježbi, diskusija, navođenje primjera, pisani radovi, kreiranje videomaterijala i sl.). Tokom nastavnih, vannastavnih i ispitnih aktivnosti bit će neophodno koristiti se *Easy to Read* standardima.

Nastavne aktivnosti trebaju uključivati i izvanučioničke aktivnosti bez obzira na

realizaciju prakse. Didaktičke simulacije i praktičan rad u maksimalnoj mogućoj mjeri doprinijet će ostvarivanju kompetencija i povećati motivaciju za učešće i učenje. Također, kada god je to moguće, neophodno je studente uključiti u vannastavne aktivnosti koje su u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima, te u aktivnosti interakcije sa studentima koji ne pripadaju njihovoj studijskoj grupi. Zaključno, dinamika nastavnih i drugih aktivnosti bit će utemeljena u zakonskoj regulativi, ali i u skladu sa potrebama i strukturom grupe. Ne postoje uvjeti za prelazak u naredni semestar/godinu, iako se očekuje da studenti redovno prisustvuju nastavnim i ispitnim aktivnostima, te izvršavaju obaveze, s obzirom na individualni plan i osiguranu podršku. Programom nije predviđeno da studenti mogu birati nastavne predmete sa druge studijske grupe, iako će biti organizirani sati posjete određenim nastavnim aktivnostima u okviru drugih studijskih programa koji se realiziraju na organizacionim jedinicama Univerziteta.

Praksa sa završnim projektom se vrednuje sa 10 ECTS bodova. Studij se odvija u učionici i po potrebi u hibridnoj formi, i to tako što se dio nastavnih i ispitnih aktivnosti može izvoditi online ili uz pomoć tehničkih alata koji osiguravaju mogućnost održavanja nastave na daljinu.

2.4. Jezik na kojem se izvodi nastava

Nastava se izvodi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku.

2.5. Odgovarajući i transparentni selekcijski postupci za upis na stručni studij

Status studenta stiče se upisom na stručni studij kojeg realizira Centar za interdisciplinarnu studije Univerziteta u Sarajevu. Upis se vrši na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Univerzitet, o čemu odluku donosi Senat Univerziteta. Upis u prvu studijsku godinu vrši se u skladu sa Zakonom, Statutom, važećim pravilima i na osnovu konačnih rezultata javnog konkursa.

Optimalan broj studenata koji mogu upisati studij je 10 studenata, odnosno odluku o konačnom broju donosi Vijeće Centra.

Pravo upisa na stručni studij imaju kandidati koji imaju:

- završenu srednju četverogodišnju školu,
- opći uspjeh u srednjem obrazovanju,
- državljanstvo BiH,
- položen prijemni ispit (pokazan nivo razvijenosti funkcionalne pismenosti, samostalnosti i intervju).

Kandidati/kandidatkinje stiču pravo upisa u odnosu na osvojene bodove do visine upisne kvote.

Preliminarnu rang-listu svih primljenih i prijavljenih kandidata Centar za interdisciplinarnu studije Univerziteta u Sarajevu će objaviti na web-stranici i oglasnoj ploči nakon što je verificira nadležno tijelo najkasnije deset (10) dana nakon isteka roka za podnošenje prijave na konkurs. Na rang-listu primljenih kandidata, kandidati imaju pravo prigovora u roku od tri dana od dana objave navedene liste. Na prigovor, nadležno

tijelo Centra za interdisciplinarnе studije Univerziteta u Sarajevu obavezno je donijeti odluku u roku od tri dana. Odluka Vijeća Centra je konačna (Pravila studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu, član 7). Komisija za upis konačni izvještaj o rezultatima upisa studenata dostavlja Vijeću Centra koje usvaja konačnu rang-listu.

2.6. Kvalifikacije koje student stiče završetkom studija

Student nakon položenih svih ispita predviđenih Nastavnim planom i programom i odbranom završnog rada, odnosno ostvarivanjem ukupnog, predviđenog broja ECTS-a, po završetku studija, stiče stručni naziv: Stručni saradnik/Stručna saradnica – Gerontološki suportivni njegovatelj/njegovateljica ili Stručni saradnik/Stručna saradnica – Asistent/Asistentica u administraciji, u skladu sa biranim izbornim predmetima.

2.7. Analiza mogućnosti zapošljavanja studenata po završetku studijskog programa

Na osnovu navedenih i obrazloženih razloga za pokretanje stručnog studija, uz naglašavanje zakonske obaveze poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine da na svakih 16 uposlenika zaposle jednu osobu s invaliditetom (Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji, osposobljavanju i upošljavanju osoba s invaliditetom), potrebe u odabranim izbornim oblastima i individualizacije prilikom realizacije programa, vidljive su mogućnosti zapošljavanja studenata nakon završetka ovog studijskog programa.

2.8. Prohodnost studija

Stručni studij nudi prohodnost na I ciklus studija, ali da se neki predmeti eventualno mogu priznati.

2.9. Skala bodovanja i ocjenjivanja

U svakom pojedinačnom silabusu predmeta je navedena skala bodovanja i ocjenjivanja u skladu sa ciljem i ishodima učenja na tom predmetu.

Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata/studentica bit će realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane obrazovne ishode. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti u procesu provjere su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa obrazovnim ishodima, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Potrebno je realizirati najmanje dvije provjere po predmetu i procjenjuju se kao položio/nije položio. Student/studentica je završio/završila predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene. Nivo usvojenosti

kompetencija na kraju završenog nastavnog predmeta izražava se opisno i na skali od 5 do 10. Prelazak iz jednog semestra u drugi i iz I godine u II godinu nije uvjetovan završavanjem svih obaveza iz prethodnog semestra/godine.

2.10. Osiguranje kvaliteta: način praćenja kvalitete i uspješnosti studija

Osiguranje kvalitete studijskog programa će biti ostvareno kroz skup mjera i aktivnosti s ciljem stalnog unapređivanja kvalitete. Administrativnu podršku u organizaciji i realizaciji studijskog programa će pružati Ured za podršku studentima Univerziteta u Sarajevu sa svojim kadrovskim kapacitetima. Stručna saradnica zaposlena u Uredu bi koordinirala i organizirala proces kako bi realizacija studijskog programa tekla očekivanim tempom i postavljenim ishodima. S obzirom na navedeno, ali i na poziciju Ureda, prijedlog mjesta za realizaciju nastavnih i drugih aktivnosti u okviru studijskog programa je zgrada Centra za interdisciplinarnu studije. Zgrada Centra je arhitektonski prilagođena za kretanje osoba s invaliditetom, a Ured ima na raspolaganju asistivnu tehnologiju i pomagala, te informatičku opremu, što je od velikog značaja za realizaciju studijskog programa i osiguranje kvalitete. Prije pokretanja studijskog programa, prostor bi bio adekvatno uređen i opremljen potrebnim didaktičkim materijalima.

Osim toga, Ured za podršku studentima ima organiziranu Mrežu akademskog osoblja za podršku inkluzivnosti Univerziteta iz koje mogu biti birani voditelji predmeta, koji mogu koordinirati procesom, organizirati i realizirati nastavu. Također, u realizaciji programa, bit će angažirane partnerske organizacije iz vladinog i nevladinog sektora, sa kojima Univerzitet ima potpisane sporazume, radi osiguranja neophodnih aktivnosti, kao što je primjena metodologije Osobno usmjereno planiranje, ali i studenti nastavničkih studija i generalno pomagačkih profesija kao podrška i pomoći studentima-polaznicima studijskog programa, što sve doprinosi kvaliteti nastavnih i vannastavnih aktivnosti. Primjena Osobno usmjerenog planiranja je neophodna i pojedinačni plan za svakog studenta će biti kreirana tokom prvog semestra studija. Na temelju navedenog, može se zaključiti da je pretpostavka uspješne realizacije studijskog programa i osiguranja kvalitete u svim segmentima, umrežavanje svih raspoloživih resursa, koji su već navedeni, ali i nastavnika i saradnika sa različitih organizacionih jedinica na čijim predavanjima bi studenti i studentice, povremeno, mogli prisustvovati, kao i partnera izvan Univerziteta, kao što su srednje škole i poslodavci. Sve navedeno će omogućiti kvalitetnu realizaciju studijskog programa, uz kontinuirano praćenje i reviziju studijskog programa, napredovanje studenata, opremanje prostora, stručno usavršavanje nastavnog i saradničkog osoblja koje realizira nastavne i ispitne aktivnosti, međunarodnu saradnju sa drugim univerzitetima/organizacijama, ali i evaluaciju procesa od strane studenata.

Evaluacija rada nastavnog osoblja od strane studenata će biti upriličena između 12. i 14. sedmice nastave na kraju svakog semestra. Bit će korišten anketni upitnik koji će biti pripremljen prema evropskim standardima *Easy to Read*. Anketni upitnik će, prije primjene sa studentima, biti poslan na pregled Odboru za upravljanje kvalitetom Univerziteta. Nakon dobivenih rezultata, bit će sačinjeni izvještaji za sve uključene

nastavnike i saradnike, te izvršene korektivne mjere, ukoliko bude potrebe. Kroz individualne intervjuje i fokus grupe, studenti će biti pitani o aktivnostima koje se realiziraju u okviru studijskog programa.

Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata bit će realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane obrazovne ishode. Tehnike praćenja koje će biti korištene u procesu provjere su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa obrazovnim ishodima, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja.

Postignuća studenata će biti oglašavana na web stranici u skladu sa propisima o zaštiti ličnih podataka.

Informacije o studijskom programu će biti dostupne na web stranici Univerziteta i uključenih organizacionih jedinica u realizaciju nastavnih i drugih aktivnosti, ali će se povremeno raditi i diseminacija aktivnosti i događaja putem različitih komunikacijskih medija.

Saradnja će ostvariti i sa univerzitetima/organizacijama iz svijeta koji realiziraju slične programe, naročito sa univerzitetima iz Austrije i Portugala, što je dodatni način da se osigura kvaliteta studijskog programa, ali i radi na njegovom kontinuiranom unapređenju.

3. OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA

3.1. Ishodi učenja na nivou programa

S obzirom na navedene opće i specifične ciljeve i predmete, očekivani ishodi učenja na nivou programa prate Osnove kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini, a uključuju da će student/studentica po završetku stručnog studija moći:

Znanje:

Opisati radno mjesto uključujući elemente zaštite na radu.

Opisati predstavljene načine traženja posla.

Prikazati primjer pisane i digitalne komunikacije.

Vještine:

Upotrijebiti osnovna ICT znanja u konkretnoj situaciji.

Primijeniti alate uspješne komunikacije u svakodnevnom i profesionalnom okruženju.

Primijeniti osnovnu terminologiju na engleskom jeziku odabrane iz oblasti.

Komunicirati na engleskom jeziku o različitim temama.

Napisati CV prema ponuđenom obrascu u elektronskoj formi.

Napisati motivaciono pismo prema uputama u elektronskoj formi.

Demonstrirati komunikacijske obrasce u profesionalnim okolnostima.

Kompetencije (profesionalne vrijednosti i lična odgovornost):

Modificirati vlastite navike bavljenja tjelesnom aktivnošću.

Slijediti upute o kontroli ponašanja u svakodnevnim aktivnostima.

Primijeniti osnovne procedure i pravila u okviru poslova u odabranoj oblasti.

Upravlјati vremenom i aktivnostima koje trebaju realizirati u određenom roku.

Detaljniji ishodi učenja su navedeni u programima.

3.2. Popis obaveznih i izbornih predmeta

U tabeli 2. je prikazan popis predmeta sa ECTS opterećenjem i fondom sati. Silabusi (SP2 obrazac) su dati u prilogu na kraju Elaborata.

*Tabela 2. Nastavni plan studija
Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga*

Godina/ semestar	Naziv predmeta	Status predmeta	ECTS	Sati P+V
1/I				
1.	Komunikacijske vještine 1	obavezan	10	30
2.	Digitalna pismenost	obavezan	10	30
3.	Engleski jezik	obavezan	10	30
Ukupno			30	90
1/II				
1.	Lični razvoj	obavezan	10	60
2.	Komunikacijske vještine 2	obavezan	10	15
3.	Praksa	obavezan	10	15
Ukupno			30	90
2/I				
1.	Profesionalni razvoj i radni odnosi	obavezan	10	30
2.	Izborni predmet	izborni	10	45
3.	Praksa	obavezan	10	45
Ukupno			30	120
2/2				
1.	Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla	obavezan	10	30
2.	Izborni predmet	izborni	10	45
3.	Praksa sa završnim projektom	obavezan	10	45
Ukupno			30	120
Ukupno			120	420

Red.br.	Izborni predmeti - lista	Sem	ECTS	Sati P+V
1.	Komuniciranje u upravi	III	10	45
2.	Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi I			
3.	Kancelarijsko poslovanje i arhivistika	IV	10	45
4.	Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi II			

3.3. Informacije o strukturi programa studija i uvjetima upisa u sljedeći semestar

U primjeni Evropskog sistema prijenosa bodova (ECTS) u prijedlogu programa polazi se od dogovora, prihvaćenog u čitavom evropskom prostoru visokog obrazovanja, da rad potreban za savladavanje jedne akademske godine studija iznosi 60 ECTS bodova. Stručni studij realizira se u trajanju od četiri semestra, odnosno dvije godine. Program se sastoji od obaveznih predmeta, izbornih predmeta i prakse. Obavezni predmeti su: Komunikacijske vještine 1 i 2, Engleski jezik, Digitalna pismenost, Lični razvoj, Profesionalni razvoj i radni odnosi i Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla. Svaki predmet će se realizirati na temelju relevantnih tematskih oblasti. Uvjeta za upis u naredni semestar nema.

3.4. Popis ili uvjeti izbora predmeta koje student može izabrati s drugih studijskih programa

Student ne može izabrati predmet (obavezni ili izborni) sa drugog studijskog programa budući da se ishodi učenja ovog studijskog programa u tom slučaju ne mogu realizirati.

3.5. Način završetka studija

U četvrtom semestru student priprema i realizira završni projekat uz mentorsko vođenje tokom prakse, te se tema odnosi na predstavljanje aktivnosti koje se realiziraju tokom prakse. O temi projekta student se, najkasnije u zadnjoj sedmici trećeg semestra, dogovara sa mentorom. Tema završnog projekta je povezana sa izbornim predmetom iz trećeg i četvrtog semestra, te se na osnovu ova dva elementa bira mjesto za realizaciju prakse u četvrtom semestru. Završni projekat se procjenjuje kao položen/nije položen. Predajom i pozitivnom procjenom završnog projekta od strane mentora, student završava pohađanje programa i stiče pravo na diplomu sa dodatkom o završenom stručnom studiju.

Na druga pitanja u vezi sa organizacijom nastave i studija-prava i obaveze studenta, prijave na konkurs i upis na studij - koja nisu regulisana ovim pravilima, primjenjivat će se Zakon, Statut i Pravila studiranja za I, II ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu.

3.6. Opis svakog predmeta na studiju

U okviru predmeta Komunikacijske vještine studentima će biti ponuđeni sadržaji u kojima će unaprijediti komunikacijske vještine u svakodnevnom životu, te steći nove vještine komuniciranja u različitim životnim okolnostima. Studentima će biti ponuđene informacije o procesima komunikacije, obrasci verbalne i neverbalne komunikacije, prepoznavanja i načinima otklanjanja prepreka u komunikaciji. Vježbat će aktivno slušanje, razvijati i usvajati alate nenasilne komunikacije. Upoznat će se sa različitim oblicima pisane, usmene i digitalne komunikacije. Praktično će primjenjivati alate za unapređenje komunikacije u radnom kontekstu, ali i za samozastupanje.

U okviru predmeta Engleski jezik studentima će biti ponuđeni sadržaji u kojima će unaprijediti znanje iz engleskog jezika. Analizirat će jednostavne tekstove s ciljem razumijevanja sadržaja, pronalaženja glavne ideje pročitanog teksta, te prepoznavanja gramatičkih pravila. O navedenom studenti će se upoznavati kroz vježbanje izgovora i komunikacije kroz teme: moji lični podaci, moja obitelj, razgovori o prošlosti i sadašnjosti, zanimanja, putovanja, kupovina, bitni datumi i događaji iz okruženja, opis okruženja, radnog prostora i slično, ali i teme koje su povezane sa izbornim predmetima.

U okviru predmeta Digitalna pismenost studentima će biti ponuđeni sadržaji kroz koje će unaprijediti vještinu korištenja računara, različitih medija te efikasnog traženja informacija. Teme koje će biti realizirane u okviru nastave su: procesi digitalnih komunikacija, upotreba digitalnih platformi, usvajanje praktičnih softverskih vještina (Word i Internet), prikupljanje, obrada i prezentiranje podataka, sigurno ponašanje na internetu i preuzimanje podataka sa interneta.

U okviru predmeta Lični razvoj studenti će obrađivati i praktično primjenjivati informacije o osobnim, moralnim i univerzalnim vrijednostima. Identificirat će vrste emocija, učiti kako izraziti emocije i kako se samokontrolirati. Fokus sadržaja će biti usmjeren na unapređenje i očuvanje zdravlja kroz teme o higijeni, brizi i očuvanju ličnog prostora, prehrambenim navikama i slično, te unapređenju percepcijsko-motoričkih vještina uz iniciranje različitih sportskih aktivnosti. Razgovarat će se o upravljanju budžetom. Kvaliteta života će se unaprijediti i kroz teme o kulturnim i umjetničkim sadržajima i aktivnostima koje će se realizirati u toku semestra, uz fokus na planiranje i upravljanje vremenom, određujući prioritete i vremensku i prostornu orijentaciju. Ovaj predmet će uključiti i sadržaje iz pokreta, plesa, glume i slično.

U okviru predmeta Profesionalni razvoj i radni odnosi studenti će spoznati što je zapošljavanje, koje su pretpostavke i mogućnosti za zapošljavanje, o različitim profesijama, o izgledu radnog mjesta, o zakonu o radu, o osnovnim radnim pravima i dužnostima, o pravilima na radnom mjestu, o uspostavljanju i održavanju profesionalnih odnosa.

U okviru predmeta Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla studenti će biti u mogućnosti da primjenjuju stečene komunikacijske vještine, nauče strategije za efikasnu organizaciju vremena, donose odluke, pišu CV i motivaciono pismo, predstavljaju se poslodavcu, informiraju o načinima traženja posla, izgledu ugovora o radu, plati i njenoj važnosti u svakodnevnom životu.

U okviru izbornog predmeta student bira između dvije oblasti: administrativni poslovi (Komuniciranje u upravi i Kancelarijsko poslovanje i arhivistika) i briga o osobama treće životne dobi (Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi I i II). Student bira izborni predmet u trećem semestru, a u IV semestru nastavlja pohađati predmet koji je kompatibilan sa oblašću koju je student birao u prethodnom semestru.

Praksa se realizira u 2, 3. i 4. semestru studijskog programa. U 2. semestru praksa se realizira na Univerzitetu u Sarajevu, u 3. semestru u partnerskim

udruženjima/organizacijama, a u 4. semestru kod poslodavaca, u javnom i privatnom sektoru, s ciljem pripreme i realizacije završnog projekta i uz mentorsku podršku. Praksa je vrednovana sa po 10 ECTS, tj. ukupno 30 ECTS u tri semestra. Mjesto i način realizacije prakse bit će određen u skladu s nastavnim predmetima koji se realiziraju u semestru u kojem se realizira praksa.

U 2. semestru praksa se realizira u službama Univerziteta u Sarajevu (studentska služba, administrativno-pravna služba, biblioteka i slično). Student treba provesti 15 sati obavljajući praksu. Realizaciju prakse i evidenciju dolazaka studenta evidentira mentor. Student tokom prakse vodi Dnevnik prakse koji će biti kreiran u skladu sa mjestom realizacije prakse. Zadatke koje student obavlja u toku prakse kreira odgovorni nastavnik u dogovoru sa mentorom. U toku prakse koordinatori iz UPS!-a vrše opservaciju s ciljem praćenja realizacije Osobno usmjerenog plana.

U 3. semestru studenti praksu realiziraju u partnerskim udruženjima/organizacijama. Student treba provesti 45 sati obavljajući praksu. Realizaciju prakse i evidenciju dolazaka studenta evidentira mentor, određen na mjestu prakse uz podršku Ureda za podršku studentima. Student tokom prakse vodi Dnevnik prakse koji će biti kreiran u skladu sa mjestom realizacije prakse. Zadatke koje student obavlja u toku prakse kreira odgovorni nastavnik u dogovoru sa mentorom. U toku prakse, koordinatori iz Ureda vrše opservaciju s ciljem praćenja realizacije Osobno usmjerenog plana.

U 4. semestru studenti praksu realiziraju kod poslodavaca u javnom i/ili privatnom sektoru. Realizacija prakse u ovom semestru će ovisiti o odabranom nastavnom predmetu u III semestru. Student treba provesti 45 sati obavljajući praksu. Realizaciju prakse i evidenciju dolazaka studenta evidentira mentor, na radnom mjestu. Student tokom prakse vodi Dnevnik prakse koji će biti kreiran u skladu sa mjestom realizacije prakse. Zadatke koje student obavlja u toku prakse kreira odgovorni nastavnik u dogovoru sa mentorom. U toku prakse koordinatori iz Ureda vrše opservaciju s ciljem praćenja realizacije Osobno usmjerenog plana.

Za navedenu praksu, u okviru svakog semestra, će biti kreiran individualni plan za svakog studenta, a posebna pažnja će biti posvećena praksi koja se bude realizirala kod poslodavaca. Vodit će se računa o identifikaciji najprikladnijeg mjesta za praksu konkretnog studenta s obzirom na kapacitete i zahtjevnost radnog mjesta, osigurati mentor i radni asistent u skladu sa potrebom, navesti zadaci koje treba obavljati konkretan student, obratiti pažnju na njegove lične motivatore i osigurati aktivnosti saradnje sa kolegama na radnom mjestu. O realizaciji prakse vodi se evidencija, a praksa se verificira od strane ustanove u kojoj je realizirana.

Detaljni podaci o svakom predmetu su navedeni na obrascima za silabuse i dati su u prilogu (naziv predmeta, nivo, ECTS, broj sati, status predmeta, godina studija, semestar, preduslovni predmeti ukoliko postoje, opis i ciljevi predmeta, očekivani ishodi učenja (znanje, vještine, kompetencije), tematske jedinice koje će se izučavati, metode izvođenja nastave, metode provjere znanja, literature (obavezna i dopunska).

4. Dio elaborata za koji se traži dodatna popratna dokumentacija u skladu sa Pravilnikom o postupku predlaganja, ocjene, usvajanja novih i izmjene postojećih studijskih programa i nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu

4.1. Angažovani nastavni kadar - Član 5. (Dokumentacija o kadrovskim uslovima)

Nosilac stručnog studija je Univerzitet u Sarajevu koji povjerava organizaciju Centru za interdisciplinarnu studije, a izvođenje studija nastavnicima i saradnicima Univerziteta u Sarajevu, stručnjacima iz prakse i drugim partnerskim institucijama i organizacijama iz Bosne i Hercegovine.

Optimalan broj studenata za upis na *Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga* je 10 studenata, odnosno odluku o konačnom broju donosi Vijeće Centra.

4.2. Mjesta izvođenja studija- Član 6. (Dokumentacija o prostornim uslovima i opremi)

Nosilac stručnog studija, Univerzitet u Sarajevu, povjerava organizaciju studija Centru za interdisciplinarnu studije, koji će osigurati administrativno-tehničku podršku i staviti na raspolaganje svoje prostorije. Njihovi kapaciteti su:

- dvije velike sale kapaciteta do 80 učesnika sa konferencijskim stolicama i
- dvije male sale kapaciteta do 40 učesnika.

Centar raspolaže sa jednom govornicom za simultano prevođenje i pratećom opremom koja uključuje mikrofona, projektno platno, tri projektor i tri laptopa.

Tabela 2. Podaci o mjestu izvođenja studija

Adresa	Zmaja od Bosne 8, Kampus Univerziteta
Ukupna površina	700 m ²
Učionice/sale za predavanja	4 (ukupna površina 279 m ²)
Kancelarijski prostor	12 (ukupna površina 178 m ²)
Biblioteka	1 (65 m ²)
Čitaonica	1
Ostali sadržaji	Hol, kuhinja (1), toaleti (6), arhiva (1), (ukupna površina 243 m ²)
Tehnička oprema i nastavna sredstva	Server (1), računari (20), smart board (2), laptopi (5), projektori (4), printer (6)

4.3. Osiguranje kvaliteta - Član 8. (Sadržaj plana osiguranja kvalitete)

Prema Evropskim standardima i smjernicama za unutrašnje osiguranje kvalitete na visokoobrazovnim ustanovama¹, na temelju kojih Univerzitet u Sarajevu donosi postupke unapređenja i upravljanja kvalitetom, Centar je obavezan sastaviti plan postupka osiguranja kvalitete programa. Kvalitet i uspješnost studija prati se na nivou cjelokupnog studija i u nadležnosti je Vijeća Centra. Kontinuirano se vrši evaluiranje izvođenja nastave prema proceduri koja se sprovodi na drugom ciklusu studija.

4.4. Dokumentacija na kojoj se temelji sistem osiguranja kvaliteta

Osiguranje i interna kontrola kvaliteta rada visokoškolskih institucija i provođenja studijskih programa su adresirani Zakonom o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo, Statutom Univerziteta u Sarajevu i ostalim relevantnim pravnim aktima nosilaca ovog studijskog programa.

4.5. Alati za osiguranje i unapređenje kvaliteta

Tokom realizacije studija planirani su sljedeći alati za osiguranje i unapređenje kvaliteta:

- evaluacija sadržaja i načina provođenja programa;
- evaluacija nastavnika od strane studenata;
- evaluacija izvedbenog plana i programa od strane participirajućih nastavnika;
- razmatranje uspješnosti i kritičnih elemenata nakon završene prve generacije studijskog programa;
- analiza prolaznosti na ispitima;
- analiza uspješnosti završavanja studija;
- analiza/vrednovanje resursa za proces učenja i podučavanja.

4.6. Evaluacija nastave i nastavnika od strane studenata

Studentskom evaluacijom nastave i nastavnika namjerava se dobiti uvid u kvalitetu nastave i rada svakog pojedinog nastavnika te na temelju dobivenih ocjena odrediti mjere za unapređenje i poboljšanje nastavnog procesa. Studentska evaluacija nastave i nastavnika provodit će se u skladu sa Pravilnikom o studentskoj evaluaciji rada akademskog osoblja i uspješnosti realizacije nastavnih planova i programa na Univerzitetu u Sarajevu².

Anketa (evaluacija rada akademskog osoblja) će se provoditi semestralno u skladu sa Zakonom, Statutom Univerziteta i Pravilnikom, a bit će napisana prema pravilima Evropskih standarda za pisanje jednostavnog i razumljivog teksta.

¹ Standardi i smjernice za obezbjeđivanje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG) <http://www.hea.gov.ba/Dokumenti/Bolonja/?id=6150>

² <http://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2018-12/Pravilnik%20evaluacija%20ak.%20osoblja.pdf>

4.7. Praćenje ocjenjivanja i studentske prolaznosti u okviru studija

Kriteriji i procedure za ocjenjivanje studenata su jasno definirani i transparentni, u skladu sa Zakonom, Statutom Univerziteta i Pravilima studiranja za prvi, drugi ciklus studija, integrirani, stručni i specijalistički studij na Univerzitetu u Sarajevu³. Kontinuiranim prikupljanjem podataka putem informacionog sistema, vršit će se analiza uspjeha studenata, prolaznosti i napredovanje studenata.

Provjera usvojenosti kompetencija će biti realizirana najmanje dva puta u okviru svakog predmeta, a finalna ocjena će biti: položio/nije položio. Student je završio predmeta nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene. Nivo usvojenosti kompetencija na kraju završenog predmeta izražavat će se opisno i na skali od 5 do 10. Prelazak iz jednog semestra u drugi i iz I godine u II godinu nije uvjetovan završavanjem svih obaveza iz prethodnog semestra/godine.

4.8. Vrednovanje dostupnosti resursa za proces učenja i podučavanja

- Periodično vrednovanje materijalno – tehničkih resursa, bibliotetskog fonda i dr;
- Planiranje investiranja finansijskih sredstava u resurse u cilju unapređenja efikasnosti rada.

4.9. Opis postupaka informiranja javnosti o stručnom studiju

Informiranje javnosti o studijskom programu ogleda se kroz:

- informacioni paket o studijskom programu (nastavni plan i program, ishodi učenja, itd.);
- javnost ispita;
- javnost odbrane: seminarskih radova, projekta završnog rada, radne verzije završnog rada;
- javnost odbrane završnog projekta.

4.10. Procjena troškova studija po studentu - Član 7. (Dokumentacija o finansijskim sredstvima za izvedbu studijskog programa)

Prijedlog je da cijena programa *Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga* iznosi 6.265 KM (konvertibilnih maraka) po studentu na godišnjem nivou. Cijena studija je u skladu sa Odlukom Vlade Kantona o davanju saglasnosti na visinu participacije cijena usluga, upisnina i drugih troškova studija Univerziteta u Sarajevu i u skladu sa karakterističnosti studija, interdisciplinarnosti, kvalitete, te uključenosti nastavnika i saradnika sa nekoliko

³ <http://www.unsa.ba/sites/default/files/dodatak/2018-11/Pravila%20studiranja%20UNSA.pdf>

fakulteta u proces izvođenja nastave i Centra za interdisciplinarne studije kao organizatora.

Elementi kalkulacije cijene koštanja ovog studija daju se prema ukupnom broju nastavnih sati studija i cijene po satu izraženoj u KM. To podrazumijeva da strukturu kalkulacije čini ukupan broj nastavnih sati po svim semestrima. U semestrima gdje studij nije iskazan kroz broj nastavnih sati u prijedlogu kalkulacije će se predložiti radni broj tih sati.

Ukupan broj nastavnih sati za studij u cjelini = 315 sati + 105 sati prakse

4.11. Vanjske recenzije – Član 3.

Program studija *Interdisciplinarni stručni studij za pružanje administrativnih i gerontoloških usluga* je pozitivno ocijenjen od strane dva vanjska recenzenta, i to:

1. Prof. dr. Jasmina Klemenović, Univerzitet u Novom Sadu, Republika Srbija
2. Prof. dr. Šejla Bjelopoljak, Univerzitet u Bihaću, Bosna i Hercegovina

Tekst recenzija nalazi se u prilogu Elaborata (Obrazac SP4).

Prilozi uz Elaborat:

Prilog 1: Syllabusi (Obrazac SP2)

Prilog 2: Dvije vanjske recenzije (Obrazac SP4)

Prilog 3: Garancija da će ciklus studija biti izveden do kraja za započetu generaciju

Prilog 4: Dokumentacija o angažovanom nastavnom osoblju

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 1 od 17

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

INTERDISCIPLINARNI STRUČNI PROGRAM ZA PRUŽANJE
ADMINISTRATIVNIH I GERONTOLOŠKIH USLUGA

Sarajevo, april 2024. godina

NASTAVNI PLAN**INTERDISCIPLINARNI STRUČNI PROGRAM ZA PRUŽANJE
ADMINISTRATIVNIH I GERONTOLOŠKIH USLUGA**

1. semestar

RED. BR.	NAZIV NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA	OBLICI NASTAVE			ECTS BODOVI
			P	S	V	
1.	Komunikacijske vještine 1	SSAGU101	1	-	1	10
2.	Digitalna pismenost	SSAGU102	1	-	1	10
3.	Engleski jezik	SSAGU103	1	-	1	10
UKUPNO						30

2. semestar

RED. BR.	NAZIV NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA	OBLICI NASTAVE			ECTS BODOVI
			P	S	V	
1.	Lični razvoj	SSAGU104	1	1	2	10
2.	Komunikacijske vještine 2	SSAGU105	1	-	-	10
3.	Praksa	SSAGU106				10
UKUPNO						30

3. semestar

RED. BR.	NAZIV NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA	OBLICI NASTAVE			ECTS BODOVI
			P	S	V	
1.	Profesionalni razvoj i radni odnosi	SSAGU201	1	-	1	10
2.	Izborni predmet		1	1	1	10
3.	Praksa	SSAGU202				10
UKUPNO						30

4.semestar

RED. BR.	NAZIV NASTAVNOG PREDMETA	ŠIFRA	OBLICI NASTAVE			ECTS BODOVI
			P	S	V	
1.	Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla	SSAGU203	1	-	1	10
2.	Izborni predmet		1	1	1	10
3.	Praksa sa završnim projektom	SSAGU208				10
UKUPNO						30

SPISAK IZBORNIH PREDMETA

Red.br.	Izborni predmeti - lista	Sem	ECTS	Sati P+S+V
1.	Komuniciranje u upravi	III	10	45
2.	Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi I			
3.	Kancelarijsko poslovanje i arhivistika	IV	10	45
4.	Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi II			

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 4 od 17

Šifra predmeta: SSAGU101		Nastavni predmet: Komunikacijske vještine 1	
Godina: I		Semestar: I	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: - Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je upoznati studente sa usmenom, pisanom i digitalnom komunikacijom u svakodnevnom i profesionalnom okruženju s namjerom da unaprijede vještine komuniciranja i samozastupanja.		
Tematske jedinice:	U okviru predmeta Komunikacijske vještine 1 studentima će biti ponuđeni sadržaji kojima će unaprijediti postojeće i steći nove komunikacijske vještine u različitim profesionalnim i životnim okolnostima. Teme će se odnositi na procese komunikacije, identificiranje obrazaca verbalne i neverbalne komunikacije, prepoznavanje i otklanjanje barijera u komunikaciji, vježbanje aktivnog slušanja, razvijanje alata nenasilne komunikacije, različite oblike pisane, usmene i digitalne komunikacije. Praktično će primjenjivati alate za unapređenje komunikacije u radnom kontekstu, ali i za samozastupanje.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Definirati osnovne pojmove u području komunikacije.• Identificirati različite procese komuniciranja u skladu s okruženjem.• Prikazati primjer pisane i digitalne komunikacije kroz zadatak.• Demonstrirati komunikacijske obrasce u različitim okolnostima.• Primijenti alate uspješne komunikacije u svakodnevnom i profesionalnom okruženju.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		

Literatura:	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Brajša, P. (2000). Umijeće razgovora. Pula: C.A.S.H.2. Schulz von Thun, F. (2005.). Kako međusobno razgovaramo 3, 2. izdanje. Zagreb: Erudita.3. Weissman, J. (2010). Najbolji prezenter. Zagreb: Mate. <p>Dodatna:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Grant, W. (2005). Kako riješiti sukobe i pretvoriti ih u suradnju. Zagreb: Mozaik knjiga2. Rosenberg, M. (2006). Nenasilna komunikacija: Jezik života. Osijek: Centar za mir, nenasilje i ljudska prava.3. Weeks, D. (2000). Osam najvažnijih koraka u rješavanju sukoba: očuvanju dobrih odnosa na radu, kod kuće i u zajednici. Osijek: Sunce – društvo za psihološku pomoć.4. Stručni časopisi.5. Materijali sa nastave.
--------------------	--

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 6 od 17

Šifra predmeta: SSAGU102		Nastavni predmet: Digitalna pismenost	
Godina: I		Semestar: I	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: - Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je unaprijediti znanja i vještine korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija za pronalaženje, procjenu, stvaranje i komuniciranje informacija na adekvatan način.		
Tematske jedinice:	U okviru Digitalne pismenosti studentima će biti ponuđene teme kroz koje će unaprijediti sposobnost korištenja računara, različitih medija te efikasnog traženja informacija. Teme koje će biti realizirane u okviru nastave su: procesi digitalnih komunikacija, upotreba digitalnih platformi, usvajanje praktičnih softverskih vještina (Word i Internet), prikupljanje, obrada i prezentiranje podataka, sigurno ponašanje na internetu, preuzimanje podataka sa interneta.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Definirati osnovne pojmove u području digitalne pismenosti.• Upotrijebiti odgovarajuću platformu u skladu sa uputom.• Primijeniti vještine pretraživanja informacija na računaru i internetu.• Predstaviti informacije/podatke u digitalnoj formi.• Upotrijebiti osnovna ICT znanja u konkretnoj situaciji.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušanog nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none">1. Dizdar, S. (2008). Informacijska pismenost i cjeloživotno učenje. Zbornik radova. Univerzitet u Sarajevu. (02), 47-59.2. Šimić, J. Špiranec, S. (2015). Informacijska pismenost: priručnik za studente. Mostar: Sveučilište u Mostaru.3. Materijali sa nastave		

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 7 od 17

Šifra predmeta: SSAGU103		Nastavni predmet: Engleski jezik	
Godina: I		Semestar: I	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: - Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je upoznati studente sa osnovama gramatike i leksike engleskog jezika na osnovnom nivou poznavanja jezika s ciljem pripreme za usvajanje novih znanja u okviru predmeta Engleski jezik 2.		
Tematske jedinice:	U okviru Engleskog jezika 1 studentima će biti ponuđeni sadržaji kroz koje će razviti i unaprijediti znanja iz gramatike engleskog jezika na nivou riječi i rečenice. Analizirat će jednostavne tekstove s ciljem razumijevanja sadržaja, pronalaženja glavne ideje pročitanog teksta, te prepoznavanja gramatičkih pravila. Teme će se odnositi na: moji lični podaci, moja obitelj, razgovori o prošlosti i sadašnjosti, zanimanja, putovanja, kupovina, bitni datumi i događaji iz okruženja, opis okruženja, radnog prostora i slično.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Definirati osnovna gramatička pravila u engleskom jeziku.• Primijeniti gramatička pravila u usmenoj i pisanoj formi.• Predstaviti informacije o sebi, interesovanjima, zanimanjima.• Opisati događaje iz prošlosti i sadašnjosti.• Komunicirati na engleskom jeziku o svakodnevnim temama.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušanog nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none">1. Raymond, M. (2004). English Grammar in Use, 3rd edition. Cambridge: Cambridge University Press.2. Walker, E. (2000). Grammar practice: for elementary students. Essex Pearson Education Limited.3. Kompilacija tekstova dostupna studentima u printanoj i elektronskoj formi, po potrebi prilagođena u skladu sa Easy to Read standardima.		

Šifra predmeta: SSAGU104		Nastavni predmet: Lični razvoj	
Godina: I		Semestar: II	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 60 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 30	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je unaprijediti kvalitetu života studenata kroz sadržaje kojima se doprinosi ličnom razvoju osobe.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta Lični razvoj studentima će biti ponuđene sljedeće teme: vrijednosti; vrste emocija, izražavanje emocije, samokontrola; očuvanje zdravlja kroz teme o higijeni, brizi i njegu ličnog prostora, prehrambenim navikama i slično; unapređenje percepcijsko-motoričkih vještina uz iniciranje različitih sportskih aktivnosti; kulturni i umjetnički sadržaji i aktivnosti će se realizirati u toku semestra, uz fokus na planiranje i upravljanje vremenom, određujući prioritete i vremensku i prostornu orijentaciju; učiti kako učiti, donošenje odluka.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Identificirati osobne, moralne i univerzalne vrijednosti.• Slijediti upute o kontroli ponašanja u svakodnevnim aktivnostima.• Opisati ključne elemente za očuvanje i unapređenje zdravlja.• Modificirati vlastite navike bavljenja tjelesnom aktivnošću.• Upravljeti vremenom i aktivnostima koje trebaju realizirati u određenom roku.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none">1. Alibabić, V. Mujić, I. (2016). Pravilna prehrana i zdravlje. Rijeka: Veleučilište u Rijeci.2. Goleman, D. (1995). Emocionalna inteligencija. Zagreb: Mozaik knjiga.3. Goleman, D. (2000). Emocionalna inteligencija u poslu. Zagreb: Mozaik knjiga.4. Materijali sa nastave		

Šifra predmeta: SSAGU105		Nastavni predmet: Komunikacijske vještine 2	
Godina: I		Semestar: II	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 15 Predavanja: 15 Seminar: - Vježbe: -	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je unaprijediti postojeće i razviti nove vještine komuniciranja primjenjive u radnom okruženju.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta Komunikacijske vještine 2 studentima će biti ponuđeni sadržaji u kojima će unaprijediti postojeće i razviti nove komunikacijske vještine neophodne za radno okruženje s posebnim osvrtom na teme poput uspješne komunikacije, organizacije i komunikacije u timu, razumijevanje smjera komunikacije i komunikacijske mreže u organizaciji i poslovno komuniciranje.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Navesti principe komunikacije u timskom radu.• Organizirati rad u timu na konkretnom zadatku.• Primijeniti alate uspješnog komuniciranja.• Prikazati primjer pisane i digitalne komunikacije kroz zadatke.• Demonstrirati komunikacijske obrasce u profesionalnim okolnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima. Teme će biti realizirane kroz predavanja sa vježbama.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušanog nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none">1. Reardon, Kathleen K. (1998). Interpersonalna komunikacija: gdje se misli susreću. Zagreb: Alinea.2. Rouse, M. J.; Rouse S. (2005). Poslovne komunikacije. Zagreb: Masmedia.3. Dana, D. (2014). Rješavanje sukoba: medijacijski alati u svakodnevnim poslovnim situacijama. Zagreb: Mate. 1. Materijal sa nastave		

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 10 od 17

Šifra predmeta: SSAGU201		Nastavni predmet: Profesionalni razvoj i radni odnosi	
Godina: II		Semestar: III	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta Profesionalni razvoj i radni odnosi je sticanje znanja i vještina o važnosti i procesu zapošljavanja, te funkcioniranju na radnom mjestu.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta Profesionalni razvoj i radni odnosi realizirat će se teme o: procesu zapošljavanja, o različitim profesijama, profesionalnom identitetu, o izgledu radnog mjesta, o zakonu o radu, o osnovnim radnim pravima i dužnostima, o pravilima na radnom mjestu, zaštita na radu, o uspostavljanju i održavanju profesionalnih odnosa.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none">• Navesti osnovne korake u procesu zapošljavanja.• Sastaviti popis i kratki opis najmanje pet profesija.• Opisati radno mjesto uključujući elemente zaštite na radu.• Prikazati primjer pisane i digitalne komunikacije kroz zadatke.• Demonstrirati komunikacijske obrasce u profesionalnim okolnostima.		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: portfolio, usmena izlaganja, izvještaji, dijagrami, pismena i usmena provjera, tekst, praktični zadatak/vježba, demonstracija, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.		
Literatura:	Obavezna: <ol style="list-style-type: none">1. Grupa autora (2016). Uvod u profesionalno usmjeravanje. Zagreb: Agencija za mobilnost i programe Europske unije2. Vukorepa, K. i Burger, A. (n.d). Sigurnost i osnove zaštite na radu. Zagreb: Kontrol biro Dodatna: <ol style="list-style-type: none">1. Materijali sa nastave2. Aktuelni zakonski akti		

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 11 od 17

Šifra predmeta: SSAGU204	Nastavni predmet: Komuniciranje u upravi	
Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 10
Status: izborni predmet	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.	
Cilj (ciljevi) izbornog predmeta:	1. upoznati studente sa osnovama komuniciranja u upravi, 2. pomoći da student lakše savlada svoje prve korake u svakodnevnom radu i potaknuti na kreativnost u komunikacijskom pristupu.	
Tematske jedinice:	Važnost komunikacijske strategije, kako se ona određuje i od kojih dijelova se sastoji, kao i kojim se komunikacijskim alatima koristiti u ostvarivanju postavljenih ciljeva. Ostvarivanje odnosa s medijima, izrada kvalitetne medijske liste, zainteresirati medije za projekte ili javne politike u instituciji. Bitne platforme u internetskoj (on-line) komunikaciji, te oblikovanje poruke, određivanje osnovne postavke dobre internetske komunikacije. Što je krizna komunikacija, je li moguće za nju se pripremiti i kako. Konkretiziranje rezultata komunikacije. Pravila u službenim protokolima kako bi se izrazilo poštovanje ili (odstupanjem od njih) poslala određena poruka. Kako postati motivirani vođa. Osnovne vještine javnog nastupa.	
Rezultati učenja:	Studenti će steći stručne kompetencije u oblasti komuniciranja u upravi, upoznati tehnike, vještine, propise te druga načela komunikacije.	
Metode izvođenja nastave:	Praktični dio nastave obuhvata kreiranje zahtjeva i predmeta te izradu i prezentaciju seminarskih radova i eseja, debate, analizu audio i video zapisa, posjete institucijama i gostujuće prezentacije stručnjaka iz prakse.	
	ex katedra	20 %
	prezentacije	20 %
	gosti predavači	10 %
	vježbe	50 %
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	testovi	30 %
	istraživački rad	10 %
	prezentacija	10%
	finalni ispit	50 %

Literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hadžimusić, M. (2009). Kancelarijsko poslovanje. Sarajevo: Fakultet za javnu upravu 2. Duraković, J. (2019). Poslovno komuniciranje u novomedijskom okruženju. Sarajevo: Fakultet političkih nauka 3. Wagner M. (2007). Jačanje učešća građana u lokalnoj upravi: iskustva u radu sa lokalnim zajednicama u Bosni i Hercegovini. Doboj: MDP-Projekat razvoja opština/općina u BiH, 2007
--------------------	--

 UNIVERZITET U SARAJEVU OPIS nastavnog predmeta	Obrazac SP2 Stranica 12 od 17
--	---

Šifra predmeta: SSAGU205	Nastavni predmet: Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi I	
Godina: II	Semestar: III	Broj ECTS kredita: 10
Status: Izborni predmet	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.	
Cilj predmeta:	Cilj predmeta je osposobiti studenta za rad u području odabrane profesije	
Tematske jedinice:	Uvod u gerontologiju Definicija gerontologije, podjela i klasifikacije. Najčešća oboljenja osoba treće životne dobi. Institucionalno i vaninstitucionalno zbrinjavanje osoba treće životne dobi. Značaj multidisciplinarnog tima. Njega osoba treće životne dobi Osnove njege zdravih i bolesnih osoba treće životne dobi. Definisane osnovne ljudske potrebe s fokusom na pomoć u zbrinjavanju fizioloških potreba osoba treće životne dobi. Prevencija infekcija i održavanje adekvatne mikroklimе, pomoć pri održavanju lične higijene sa akcentom na održavanje zdravlja kože i sluznica, te pomoć u pri eliminaciji izlučevina. Primjena etičkih načela u radu sa osobama treće životne dobi.	
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog predmeta student će usvojiti osnovne pojmove o njegovanju osoba treće životne dobi. Nakon odslušanog predmeta student će steći praktične vještine pri ispomoći zdravstvenim profesionalcima u institucionalnom i vaninstitucionalnom okruženju. Nakon odslušanog predmeta student će biti osposobljen pomagati u provođenju osnovnih postupaka u zbrinjavanju osoba treće životne dobi.	
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode	

	učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: pismena i usmena provjera, praktični zadatak/vježba, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.
Literatura:	1. Materijali s nastave

		Obrazac SP2
UNIVERZITET U SARAJEVU OPIS nastavnog predmeta		Stranica 13 od 17

Šifra predmeta: SSAGU203		Nastavni predmet: Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla	
Godina: II		Semestar: IV	Broj ECTS bodova: 10
Status: obavezni nastavni predmet		Ukupan broj sati: 30 Predavanja: 15 Seminar: - Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.		
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla je razvijanje i unapređenje poduzetničkih vještina i sticanje kompetencija neophodnih za aktivno traženje posla i zapošljavanje.		
Tematske jedinice:	U okviru nastavnog predmeta Poduzetničke vještine i aktivno traženje posla bit će predstavljene sljedeće teme: primjena komunikacijskih vještina, strategije za efikasnu organizaciju vremena, pisanje CV i motivacionog pisma, predstavljanje sebe i svojih kompetencija poslodavcu, načini traženja posla, izgled ugovora o radu, pregovaranje za platu i njen značaj u svakodnevnom životu.		
Ishodi učenja:	Student će nakon odslušanog nastavnog predmeta i realiziranih zadataka moći: <ul style="list-style-type: none"> • Demonstrirati primjenu pravila komunikacije. • Napisati vlastiti CV prema ponuđenom obrascu u elektronskoj formi. • Napisati motivaciono pismo prema uputama u elektronskoj formi. • Opisati načine traženja posla. 		
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.		
Metode provjere znanja sa	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: pismena i usmena provjera, praktični zadatak/vježba, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim		

strukturuom ocjene:	planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušanane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.
Literatura:	Obavezna: 1. Materijali sa nastave 2. Relevantni zakonski akti

		Obrazac SP2
UNIVERZITET U SARAJEVU OPIS nastavnog predmeta		Stranica 14 od 17

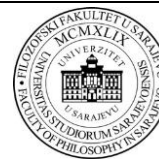
Šifra predmeta: SSAGU206	Nastavni predmet: Kancelarijsko poslovanje i arhivistika	
Godina: II	Semestar: IV	Broj ECTS kredita: 10
Status: izborni predmet	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.	
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	1. upoznati studente sa osnovama administrativnog i kancelarijskog poslovanja te osnovama i načelima arhivistike, 2. obučiti studente tehnikama i metodeama postupanja sa aktima od njihovog nastanka ili prijema do otpreme i arhiviranja. 3. kod studenata razviti spoznaju i svijest o značaju kancelarijskog poslovanja i arhivistike u kontekstu funkcioniranja javne uprave, 4. upoznati studente sa savremenim organizacijskim konceptima u kancelarijskom poslovanju i arhivistici.	
Tematske jedinice:	Osnovni pojmovi kancelarijskog poslovanja. Propisi o kancelarijskom poslovanju u BiH. Prijem, raspoređivanje i dostavljanje akata. Postupak rješavanja, razvođenje, rokovnici. Otpremanje, čuvanje, arhiviranje akata. Osnovni pojmovi arhivskog poslovanja, propisi o arh. djelatnosti u BiH. Takseno poslovanje i naknade, propisi. Ovjeravanje potpisa, rukopisa, prepisa. Pečat, žig, štambilj, propisi. Prijem stranaka, radni prostor, radno vrijeme, materijalni i ljudski resursi u kancelarijskom poslovanju.	
Rezultati učenja:	Studenti će steći stručne kompetencije u oblasti kancelarijskog poslovanja i arhivistike, upoznati tehnike, vještine, propise te etička načela kancelarijskog poslovanja.	

	Također će upoznati osnovne koncepte organizacije kancelarijskog poslovanja i arhivistike kao i mogućnosti i značaj primjene savremenih informatičkih tehnologija u ovoj oblasti.									
Metode nastave:	izvođenja	<p>Praktični dio nastave obuhvata izradu i prezentaciju seminarskih radova i eseja, izradu pravnih akata i evidencija, debate, analizu audio i video zapisa, posjete institucijama i gostujuće prezentacije stručnjaka iz prakse, a naročito:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diskusije i audio i video prezentacije o načelima kancelarijskog poslovanja, - analizu pravnih propisa iz oblasti kancelarijskog poslovanja i arhivistike, - izradu podnesaka (molba, zahtjev, žalba, prigovor), - komuniciranje državnih organa (sastavni dijelovi službenog akta, izrada dopisa, dostavljanje informacija i izvještaja i sl.), - izradu potvrde o prijemu podneska, - analizu i izradu izvještaja, - praktične vježbe komuniciranja u privredi, - izrada zapisnika (održavanje sastanka, uništavanje pečata), - obavještanje o nestanku pečata, - izrada rješenja o određivanju službenika za vođenje kancelarijskog poslovanja, - izrada rješenja o određivanju organizacionih jedinica kojima se dostavlja pošta, - izrada rješenja kojim se ovlašćuje lice za rukovanje i upotrebu pečata, - analizu i popunjavanje osnovnih i pomoćnih knjiga evidencije u kancelarijskom poslovanju, - praktične vježbe primanja, otvaranja, pregledanja i raspoređivanja pošte, - praktične vježbe ulaganja akta u omot (kreiranje predmeta) i ulaganja predmeta u rokovnik predmeta, - simuliranje kancelarijskog poslovanja u sudovima, - praktične vježbe stavljanja oznake pravosnažnosti akta i arhiviranja, - praktične vježbe izdavanja dokumenata na revers (pisanje potvrde), - analiza i izrada liste kategorija registraturnog materijala sa rokovima čuvanja, - simuliranje postupka primopredaje službenih akata u slučaju ukidanja organa uprave ili preuzimanja poslova, - praktične vježbe ovjeravanja potpisa, rukopisa i prepisa. 								
		<table border="1"> <tr> <td>ex katedra</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>prezentacije</td> <td>20 %</td> </tr> <tr> <td>gosti predavači</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>vježbe</td> <td>50 %</td> </tr> </table>	ex katedra	20 %	prezentacije	20 %	gosti predavači	10 %	vježbe	50 %
	ex katedra	20 %								
prezentacije	20 %									
gosti predavači	10 %									
vježbe	50 %									
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	<table border="1"> <tr> <td>testovi</td> <td>30 %</td> </tr> <tr> <td>istraživački rad</td> <td>10 %</td> </tr> <tr> <td>prezentacija</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>finalni ispit</td> <td>50 %</td> </tr> </table>	testovi	30 %	istraživački rad	10 %	prezentacija	10%	finalni ispit	50 %	
testovi	30 %									
istraživački rad	10 %									
prezentacija	10%									
finalni ispit	50 %									

Literatura:	<ol style="list-style-type: none">1. Hadžimusić, M. (2009). Kancelarijsko poslovanje. Sarajevo: Fakultet za javnu upravu2. Zahirović, Š., Gušić, S., Silađi, Ž., Hadžimusić, M. i Rodinis, A. (2006). Priručnik za polaganje stručnog arhivističkog ispita. Sarajevo: Fakultet za javnu upravu3. Propisi o kancelarijskom i arhivskom poslovanju institucija Bosne i Hercegovine Zakon o arhivskoj građi Federacije Bosne i Hercegovine Uredba o organizovanju i načinu vršenja arhivskih poslova u organima uprave i službama za upravu u Federaciji Bosne i Hercegovine Zakoni RS-a Kantonalni zakoni i drugi propisi u zavisnosti od tematike
--------------------	--

UNIVERZITET U SARAJEVU
OPIS nastavnog predmeta

Obrazac SP2

Stranica 17 od 17

Šifra predmeta: SSAGU207	Nastavni predmet: Poslovi u oblasti brige o osobama treće životne dobi II	
Godina: II	Semestar: IV	Broj ECTS kredita: 10
Status: Izborni predmet	Ukupan broj sati: 45 Predavanja: 15 Seminar: 15 Vježbe: 15	
Preduslov za upis:	Nema.	
Cilj (ciljevi) nastavnog predmeta:	Cilj nastavnog predmeta je osposobiti studenta za rad u području odabrane profesije	
Tematske jedinice:	Nutritivne terapije osoba treće životne dobi Osnove pravilne prehrane osoba treće životne dobi, pomoć pri hranjenju i unošenju tečnosti Fizioterapije osoba treće životne dobi Osnove preventivnih i terapijskih vježbi. Prepoznavanje rizičnih faktora pada u okruženju osoba treće životne dobi. Pomoć prilikom upotrebe različitih ortopedskih pomagala.	
Ishodi učenja:	Nakon odslušanog nastavnog predmeta student će usvojiti osnovne pojmove o njegovanju osoba treće životne dobi. Nakon odslušanog predmeta student će steći praktične vještine pri ispomoći zdravstvenim profesionalcima u institucionalnom i vaninstitucionalnom okruženju. Nakon odslušanog predmeta student će biti osposobljen pomagati u provođenju osnovnih postupaka u zbrinjavanju osoba treće životne dobi.	
Metode izvođenja nastave:	Oblici rada: frontalni, grupni, rad u paru i individualni oblik rada. Metode nastavnog rada: usmeno izlaganje, metoda razgovora i rada na tekstu, metoda demonstracije i ilustracije, RWCT tehnike. Tekstovi mogu biti pripremljeni u skladu sa Easy to Read standardima.	
Metode provjere znanja sa strukturom ocjene:	Provjera usvojenosti nivoa kompetencija studenata će biti realizirana kontinuirano i na različite načine, a u odnosu na definirane ishode učenja. Tehnike praćenja koje se mogu koristiti su: pismena i usmena provjera, praktični zadatak/vježba, snimanje videa, pravljenje plakata, javni nastupi, pisanje projekta, dnevnik realizacije praktične nastave, samorefleksija i slično, u skladu sa ishodima učenja, osobno usmjerenim planom i vremenski determiniranim cjelinama učenja. Student je završio nastavni predmet nakon odslušane nastave i realiziranih svih aktivnosti koje su procijenjene kao položene.	

Literatura:

1. Materijali s nastave